

PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2020/593**ze dne 30. dubna 2020,****kterým se povolují dohody a rozhodnutí o opatřeních ke stabilizaci trhu v odvětví brambor**

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 ⁽¹⁾, a zejména na článek 222 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Odvětví brambor lze rozdělit na čerstvé brambory, které se kupují především pro domácí spotřebu, a brambory ke zpracování, které se používají v krmivech pro zvířata a ve formě zpracovaných potravinářských produktů, jako jsou například mražené brambory (včetně mražených hranolků), sušené brambory, upravené nebo konzervované brambory.
- (2) Produkce brambor v Unii dosahuje přibližně 52 milionů tun, z nichž 19,5 milionu tun představují brambory ke zpracování. Největší producenti brambor ke zpracování v Unii jsou Belgie, Německo, Francie, Itálie a Nizozemsko. Produkce mražených hranolků se odhaduje přibližně na 41 % celkové produkce brambor ke zpracování.
- (3) Unie je čistým vývozcem zpracovaných brambor. V průměru se odhaduje, že během posledních pěti let byl z Belgie, Německa, Francie, Itálie a Nizozemska do třetích zemí vyvezen ekvivalent alespoň 4 milionů tun brambor ke zpracování ve formě zpracovaných produktů z brambor. Vývoz mražených brambor, zejména mražených hranolků, je za normálních tržních podmínek obzvláště významný: 64 % mražených brambor vyvezených do celého světa pochází z Unie a hodnota vývozu mražených hranolků z Unie do třetích zemí v roce 2019 se odhadovala na 1,85 miliardy EUR.
- (4) V důsledku stávající pandemie COVID-19 a rozsáhlých omezení volného pohybu osob zavedených v členských státech se producenti brambor ke zpracování potýkají s hospodářskými potížemi, jež způsobují finanční obtíže a problémy s peněžními toky.
- (5) Šíření nákazy a zavedená opatření snižují dostupnost pracovních sil a ohrožují zejména fáze výroby, zpracování a přepravy brambor ke zpracování.
- (6) Povinné uzavření restaurací a dalších pohostinských zařízení, jako jsou školní a pracovní jídelny, jakož i zrušení sportovních a zábavních akcí, například kulturních festivalů, festivalů pod širým nebem nebo sportovních utkání v Unii a ve třetích zemích, rovněž zastavilo činnost odvětví pohostinství a cateringu, což vedlo k významným změnám ve struktuře poptávky po produktech z brambor. Vzhledem k tomu, že spotřebitelé se nadále nestravují venku ani nekupují výrazné množství rychlého občerstvení, přesunula se spotřebitelská poptávka k čerstvým bramborám pro domácí přípravu. Kromě toho, ačkoliv se zvýšila potřeba některých zpracovaných produktů z brambor, jako jsou bramborové lupínky a sušená bramborová kaše, nelze tím vykompenzovat pokles poptávky v odvětví pohostinství a cateringu.
- (7) Kupující v Unii a na světovém trhu kromě toho ruší smlouvy a odkládají uzavření nových smluv, jelikož očekávají další pokles cen. Dále je vývoz ovlivněn logistickými problémy, neboť začátek pandemie COVID-19 v Číně vedl k významnému přetížení přístavů jak v Číně, tak i jinde. Očekává se, že rušení plaveb ve větším měřítku bude pokračovat nejméně do června 2020, což povede k tomu, že kontejnerů bude méně, zejména těch určených pro čerstvé a mražené zboží, sazby se výrazně zvýší a vývozcí budou muset počítat s odložením přepravy. Od čtvrtého březnového týdne roku 2020 hlásí unijní producenti brambor ke zpracování pokles transakcí mezi členskými státy v rozmezí od 25 do 47 %, přičemž u vývozu do třetích zemí jde o pokles o 30 až 65 %.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671.

- (8) Navzdory tomu, že poptávka po čerstvých bramborách se momentálně zvýšila, došlo k prudkému poklesu poptávky po bramborách ke zpracování, což má bezprostřední a vážné dopady na trh. Drastický propad poptávky se týká zejména (avšak nejen) brambor ke zpracování používaných k výrobě mražených hranolků, jiných krájených brambor a vakuově balených produktů, které se obvykle konzumují v zařízeních rychlého občerstvení a v restauracích. Vzhledem k různým vlastnostem čerstvých brambor a brambor ke zpracování nelze brambory určené ke zpracování prodávat na trhu pro čerstvé brambory. V důsledku toho, že neprobíhají obchodní transakce, ceny na termínových trzích výrazně poklesly a z nahlášených údajů vyplývá, že v dubnu 2020 byly o 90 % nižší než v lednu 2020. Vzhledem k přerušení obchodních transakcí již nejsou v některých producentických členských státech, jako například v Belgii nebo ve Francii, pro některé druhy brambor ke zpracování k dispozici žádné cenové nabídky, což je známkou dramatického propadu objemu a hodnoty transakcí. Jiné členské státy, například Německo a Nizozemsko, hlásí 90% pokles cen brambor ke zpracování.
- (9) Kromě toho je velké množství brambor ke zpracování ve skladech. Odhaduje se, že ke konci sklizně 2020, tj. v červenci 2020, bude ve skladech stále ještě minimálně 2 650 000 tun brambor ke zpracování (v hodnotě 400 milionů EUR) ze sklizně v roce 2019. Brambory ke zpracování sklizené v říjnu/listopadu 2019, které se stále ještě nacházejí ve skladech, budou z důvodu zhoršení jejich jakosti brzy nevhodné k jakémukoli použití. Aby se uvolnil prostor pro brambory ke zpracování ze sklizně 2020, budou muset producenti zničit část zbývajících zásob, které nestihnou včas zpracovat. Vzhledem k tomu, že producenti budou muset uhradit náklady spojené s přepravou a zničením produkce, existuje riziko, že brambory ke zpracování budou namísto toho rozsypany na polích, což představuje nejzazší řešení. To by mělo dlouhodobé environmentální a fytosanitární důsledky, neboť tyto brambory by vyklíčily nad plodinami z následující úrody a mohly by je napadnout choroby, které by způsobily dlouhodobou kontaminaci půdy a trvalé poškození nové výsadby.
- (10) Vzhledem k uvedeným okolnostem je tato situace klasifikována jako období vážné nerovnováhy na trhu.
- (11) S cílem pomoci producentům brambor vyvážit situaci v tomto období závažné nerovnováhy na trhu je vhodné umožnit zemědělcům, sdružením zemědělců nebo jejich svazům, uznaným organizacím producentů, jejich sdružením a uznaným mezioborovým organizacím dohody a rozhodnutí týkající se brambor ke zpracování, a to dočasně po období šesti měsíců. Tato opatření zahrnují: i) stažení z trhu a bezplatné rozdělení; ii) úpravu a zpracování; iii) skladování; iv) společnou propagaci a v) dočasné plánování produkce.
- (12) Takové dohody a rozhodnutí týkající se brambor ke zpracování by mohly zahrnovat: i) stažení brambor z trhu za účelem jejich řádného zničení nebo bezplatného rozdělení mezi potravinové banky nebo veřejné instituce; ii) zpracování brambor pro jiné účely, například na krmivo nebo metanizaci; iii) vytváření a vyhledávání skladovacích kapacit a přípravu brambor na dlouhodobější skladování; iv) propagaci spotřeby zpracovaných bramborových produktů a v) opatření na plánování snížení objemu budoucí výsadby a úpravu stávajících smluv týkajících se brambor ze sklizně 2020.
- (13) Veškeré dohody nebo rozhodnutí týkající se brambor ke zpracování by měly být dočasně povoleny na dobu šesti měsíců. Vzhledem k tomu, že během tohoto období je třeba spotřebovat stávající zásoby brambor ze sklizně 2019 a že v létě se začnou sklízet brambory ze sklizně 2020, jedná se o období, kdy by měla mít opatření největší dopad.
- (14) V souladu s čl. 222 odst. 1 prvním pododstavcem nařízení (EU) č. 1308/2013 se povolení uděluje za podmínky, že neohrozí fungování vnitřního trhu a dohody a rozhodnutí mají za výhradní cíl stabilizaci dotčeného odvětví. Tyto zvláštní podmínky vylučují dohody a rozhodnutí, které mají přímo nebo nepřímo za následek rozdělení trhů, diskriminaci na základě státní příslušnosti nebo stanovení cen. Pokud dohody a rozhodnutí tyto podmínky nespĺňují nebo je přestanou splňovat, použije se na ně ustanovení čl. 101 odst. 1 Smlouvy.
- (15) Povolení stanovené tímto nařízením by se mělo vztahovat na území Unie vzhledem k tomu, že závažná nerovnováha na trhu je společná pro celou Unii.

- (16) Aby členské státy byly schopny posoudit, zda tyto dohody a rozhodnutí týkající se brambor ke zpracování nenarušují fungování vnitřního trhu a mají za výhradní cíl stabilizaci odvětví brambor, měly by být příslušným orgánům členského státu s nejvyšším podílem odhadovaného objemu produkce brambor, na kterou se vztahují tyto dohody nebo rozhodnutí, jakož i jeho orgánům pro hospodářskou soutěž, poskytnuty informace ohledně přijatých dohod a rozhodnutí a o objemu výroby, na něž se vztahují.
- (17) Vzhledem k závažné nerovnováze na trhu, neodkladně potřebě naložit se zbývajícími zásobami brambor a nadcházejícímu období, kdy se za normálních okolností brambory sklízají, skladují a zpracovávají, by toto nařízení mělo vstoupit v platnost prvním dnem po vyhlášení.
- (18) Opatření stanovená tímto nařízením jsou v souladu se stanoviskem Řídícího výboru pro společnou organizaci zemědělských trhů,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Aniž je dotčen čl. 152 odst. 1) písm. a), čl. 209 odst. 1 a čl. 210 odst. 1 nařízení (EU) č. 1308/2013, se zemědělcům, sdružením zemědělců, jejich svazům, uznaným organizacím producentů, jejich sdružením a uznaným mezioborovým organizacím povoluje uzavírat dohody týkající se brambor ke zpracování a přijímat společná rozhodnutí o stažení brambor ke zpracování z trhu a jejich bezplatném rozdělení, o jejich úpravě a zpracování, skladování, společné propagaci a dočasném plánování jejich produkce po dobu šesti měsíců počínaje dnem vstupu tohoto nařízení v platnost.

Článek 2

Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že dohody a rozhodnutí podle článku 1 nenarušují řádné fungování vnitřního trhu a mají za výhradní cíl stabilizovat odvětví brambor.

Článek 3

Zeměpisný rozsah tohoto povolení je území Unie.

Článek 4

1. Po uzavření dohod nebo přijetí rozhodnutí uvedených v článku 1 dotčení zemědělci, sdružení zemědělců, jejich svazy, uznané organizace producentů, jejich sdružení a uznané mezioborové organizace oznámí dané dohody nebo rozhodnutí příslušným orgánům členského státu s nejvyšším podílem odhadovaného objemu produkce brambor, který je předmětem daných dohod nebo rozhodnutí, a uvedou při tom:

- a) odhadovaný objem předmětné produkce;
- b) očekávané období realizace.

2. Nejpozději do 25 dnů po skončení šestiměsíčního období podle článku 1 oznámí dotčení zemědělci, sdružení zemědělců, jejich svazy, uznané organizace producentů, jejich sdružení a uznané mezioborové organizace příslušným orgánům uvedeným v odstavci 1 tohoto článku objem produkce brambor, který byl předmětem dohod nebo rozhodnutí.

3. V souladu s prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/1185 ⁽²⁾ členské státy Komisi oznamují:
- a) nejpozději pět dnů po uplynutí vždy jednoměsíčního období dohody a rozhodnutí, které jim byly během daného období sděleny v souladu s odstavcem 1;
 - b) nejpozději 30 dnů po uplynutí šestiměsíčního období uvedeného v článku 1 přehled dohod a rozhodnutí provedených během daného období.

Článek 5

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 30. dubna 2020.

Za Komisi
Ursula VON DER LEYEN
Předsedkyně

⁽²⁾ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/1185 ze dne 20. dubna 2017, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 a (EU) č. 1308/2013, pokud jde o oznamování informací a dokumentů Komisi, a kterým se mění a ruší několik nařízení Komise (Úř. věst. L 171, 4.7.2017, s. 113).